

Iskolai gyakorlat

(2 féléves, főiskola szintű műszaki tanári/mérnöktanári
szakképzettségre épülő mérnöktanár képzés)

Tájékoztató

Az Iskolai gyakorlat célja a tervszerű tanulás-tanítási folyamat és önreflexió gyakorlása, amely a tanárjelölt megalapozott pedagógiai nézeteire, szakmai és módszertani felkészültségére épül. A szaktárgyi hospitálások hozzájárulnak a tanulók nevelésével-oktatásával kapcsolatos tapasztalatszerzéshez, a szakmai és módszertani ismeretek bővítéséhez. A gyakorlat során a hallgatók szaktárgyi órákat, foglalkozásokat tartanak, a modern pedagógiai szemlélet és a STEM tárgyak fejlesztési alapelveinek megfelelően (integráció, modellezés, probléma és tervezés alapú tanítás, kooperatív tanulás).

Tartalomjegyzék

I. A gyakorlat fő elemeinek listája	2
II. Gyakorlat helyének kiválasztása	4
III. A gyakorlat elemeinek leírása	6
Hospitálás	6
A választott téma oktatása = Saját órák	6
A vizsgatanítás teljesítése	7
Portfólió	8
IV. Szükséges dokumentumok	9
V. Portfólió tantárgy	11

I. A gyakorlat fő elemeinek listája

1) Gyakorlat helyének kiválasztása

A TMPK által kijelölt gyakorlóiskolában vagy befogadó nyilatkozat elfogadása esetén saját választású intézmény(ek)ben. A hallgató az iskolai gyakorlatát az egyetem tantárgyi oktatója vezeti. Az iskolában mentortanár segíti a hallgató munkáját.

Adminisztráció: "Befogadó nyilatkozat" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

2) 2 óra egyéni hospitálás

2 óra megtekintése, értékelése, megbeszélése a mentortanárral.

Adminisztráció: "Hospitálási igazoló lap", "Hospitálási napló" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

3) Egyéni egyeztetés

A tanterv, a tanmenet, és a konkrét osztály sajátosságai alapján tanítandó témakör és időpontok kiválasztása és egyeztetése a helyi mentortanárral és az egyetemi oktatójával

Adminisztráció: "Tanítási és vizsgatanítási terv" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

4) Legalább 6 tanóra megtartása a hallgató specializációjának megfelelő, ágazati alapozó vagy szakmai tantárgyak programjából

Tanítás, a mentortanárral és az egyetemi oktatóval előzetesen egyeztetett/ bemutatott és velük megbeszélte óravázlatok alapján. Az órák után közös elemzés és értékelés a mentortanárral. A tapasztalatok (saját és külső reflexiók) folyamatos felhasználása, beépítése a következő órákba.

Adminisztráció: "Teljesítésigazolás", „óravázlatok” (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

5) Vizsgatanítás (ami beszámít az előírt 6 tanórába)

Előzetes egyeztetés után, a hallgató megküldi vizsgatanítása tanóratervét a mentortanárának és az egyetem oktatójának jóváhagyásra. Az oktató és mentortanára megtekintik a vizsgatanításra kiválasztott tanórát, amely nem lehet csupán ellenőrző, dolgoztató óra. Nem megfelelő színvonalú vizsgatanítás esetén az egyetem oktatója és az iskolai mentortanár újabb vizsgatanítás megtartását írhatja elő.

6) A mentortanár féléves értékelése

A mentortanár szöveges értékelést készít, érdemjegyet is javasol! A záró értékelést az egyetem oktatója adja, reflektív értékeléssel kiegészítve azt.

Adminisztráció: Mentortanári értékelés (nincs kötött formátum)

7) A hallgató önértékelése

Önértékelés (önreflexió) a gyakorlati képzés során elért eredményekről és fejlesztendő

területekről (az iskolai gyakorlaton megélt fejlődési folyamat, annak állomásai, pozitív és negatív tapasztalatok).

Adminisztráció: Önértékelés (min. 2 oldal, nincs kötött formátum)

8) Az összegyűjtött dokumentumok leadása (feltöltése)

A tantárgy Moodle kurzusában, legkésőbb a szorgalmi időszak 13. hetében.

II. Gyakorlat helyének kiválasztása

A gyakorlat helyszíne az alábbi lehetőségek közül választható:

- A) TMPK által kijelölt gyakorlóiskola, vagy
- B) a hallgató által egyeztetett és kérvényezett középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola mint befogadó intézmény), ahol a hospitálás és a tanórák előírt óraszámának minimum 50%-át teljesíti a hallgató (lehetőség van arra, hogy a teljes gyakorlatot ebben a formában teljesítse a hallgató),
- C) képzőközpont / vállalati képzés / felnőttoktatás / felsőoktatási vagy szakképzési duális képzés / felsőoktatás / kizárólag az informatika specializáció hallgatói számára általános iskolai Digitális kultúra tantárgy oktatása, ahol a hospitálás és a tanórák előírt óraszámának maximum 50%-át teljesítheti a hallgató.

A) eset - a TMPK által kijelölt gyakorlóiskola esetén:

- A gyakorlóiskolai mentortanárral egyeztetni kell a hospitálások helyét és idejét,
- továbbá a tanítandó témát, és ennek időbeli ütemezését (ezt az egyetemi oktatóval is egyeztetni kell).
- A kijelölt gyakorlóiskolában történik az egyéni hospitálás, a tanítás és a vizsgatanítás is.

B) eset - a hallgató által egyeztetett és kérvényezett középfokú iskolarendszerű szakképző (befogadó) intézmény esetén:

- A hallgatónak kell benyújtania a fogadó intézmény nyilatkozatát ("Befogadó nyilatkozat")!
- A befogadó iskolának kell a hallgató befogadásáról nyilatkoznia és vezetőtanárt/mentort biztosítania.
- A mentortanár az iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola) oktatója legyen, rendelkezzen szakirányú felsőfokú végzettséggel és legalább 5 éves szakmai gyakorlattal.
- **A Befogadó nyilatkozat beküldésének határideje: a regisztrációs hét utolsó napja.**
 - A kitöltött nyilatkozatot kérjük e-mailben megküldeni Holik Ildikó részére a holik.ildiko@uni-obuda.hu címre,
- A középfokú iskolarendszerű szakképző intézményben (technikumban, szakképző iskolában) teljesítendő az előírt hospitálások és tanórák legalább 50%-a, azon belül a vizsgatanítás is.

C) eset - nem középfokú vagy nem iskolarendszerű intézmény esetén:

- Amennyiben a hallgató más gyakorlóhelyen, nem középfokú, nem iskolarendszerű képzésben is hospitál / tart órákat, foglalkozásokat (képzőközpontban / vállalatnál / vállalkozásnál / felnőttoktatásban / felsőoktatási / szakképzési duális képzésben / felsőoktatásban), legalább 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkező mentor segíti a munkáját és igazolja a gyakorlati alkalmakat.
- Az Összefüggő iskolai gyakorlat követelményeinek maximum 50%-át teljesítheti ily módon a hallgató.

A hallgatónak csak egy befogadó nyilatkozatot kell leadni, amelyet a középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény állít ki. **Ha a hallgató Befogadó nyilatkozatot nem ad le, akkor a TMPK gyakorlóiskolájában kell az oktatási tevékenységét teljesítenie!**

III. A gyakorlat elemeinek leírása

Hospitálás

Célja a csoport és a téma megismerése, a pedagógiai módszerek megfigyelése pl.

- milyen következtetéseket vont le a történetekből, milyen kihívásokkal, problémákkal szembesült a tanár; hogyan oldotta meg ezeket, milyen előnyökkel, hátrányokkal járt ez;
- milyen alternatív megoldási lehetőségek lehettek volna; hogyan tudja ezt felhasználni saját gyakorlatában, mire kell odafigyelnie stb.
- Elsősorban nem az óra tartalma a megfigyelés tárgya, hanem a tanár és a diákok tevékenységei, kommunikációja és együttműködése. Próbálja felismerni, megérteni a tanári rutinból, tapasztalatból származó célkitűzéseket, megoldásokat, indokokat és magyarázatokat!

Az óra utáni rövid megbeszélés és beszélgetés egy lehetséges forgatókönyve:

1. A mentortanár bemutathatja a csoportot, a szerinte lényeges háttér-információkkal kiegészítve,
2. a hallgatók beszámolhatnak észrevételeikről,
3. a mentor és az egyetemi oktató kiegészítheti, pontosíthatja ezeket, kiemelhetik az esetleges további hasznos tapasztalatokat pl. a kitűzött és az elért oktatási cél megbeszélésével.

A választott téma oktatása = Saját órák

Tartalmilag fő szempont: **egy összefüggő téma** teljes tanítása, benne minimum ismeretközlő, gyakoroltató, ellenőrző részekkel. Ha ez egy osztállyal nem megvalósítható, akkor erősebb prioritás, hogy minden fő rész tanításában gyakorlatot/tapasztalatot szerezzen a hallgató, felhasználva, megvalósítva a korábban tanultakat. Lehetőleg csak akkor tartsa meg ugyanazt az órát több, különböző csoportnak, ha várhatóan ebből újabb tapasztalatokat tud szerezni, és a korábbi csoportnál levont következtetéseket, felmerült ötleteket fel tudja használni a későbbi csoportban is.

A hallgatók a félév folyamán **legalább 6 órát/foglalkozást** tartanak a specializációjuknak megfelelő ágazati alapozó vagy szakmai tantárgyak programjából (6x45 perc).

A gyakorlat magában foglalja az óravázlatok elkészítését, a tanításra való önálló felkészülést, feladatok kidolgozását, ellenőrzését, javítását, a mentortanárral és az egyetemi oktatóval folytatott előzetes konzultációkat és az utólagos értékeléseket.

Az óravázlatokat elsősorban- és előzetesen az iskolai mentortanárral kell egyeztetni. Az ő véleménye meghatározó a tanórának az adott intézményben történő megtarthatóságát illetően.

A vizsgatanítás teljesítése

A gyakorlat része egy vizsgatanítás megtartása. Budapesti vizsgatanítás esetén az egyetemi gyakorlatvezető oktató személyesen vesz részt a tanórán. Nem budapesti vizsgatanítás esetén az egyetemi oktató online formában kapcsolódik be, vagy ha ez technikailag nem megoldható, akkor a hallgató videó felvételt is készíthet az óráról és azt megoszthatja azt az egyetemi oktatóval. (A gyakorlóhelyre vonatkozó adatvédelmi előírások előzetes egyeztetése/ betartása ilyen esetben a hallgató feladata.)

A vizsgatanítás időpontját és módját az egyetemi oktatóval előzetesen (min. 2 héttel előtte) egyeztetni kell!

A vizsgatanításon részt vesz a hallgató iskolai mentortanára is.

Portfólió

Az iskolai gyakorlat tapasztalatiról a hallgató portfóliót készít. A tantárgy Moodle kurzusában összegyűjtve, átlátható (könyvtár) struktúrába rendezve, logikus, egyértelmű és azonosítható fájlneveket használva kell elhelyezni a gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumokat, képeket és segédanyagokat!

A. Az aláírásokat tartalmazó eredeti dokumentumok digitalizált változata:

1. Hospitálási igazolások,
2. tanítási igazolások,
3. mentortanár szöveges értékelése érdemjegy javaslattal,
4. egyetemi oktató záró értékelése.

B. Minden egyéb, a gyakorlathoz kapcsolódó állomány:

1. Hospitálási jegyzőkönyvek (2 db),
2. óravázlatok mellékleteikkel együtt (6 db),
3. önértékelés (min. 2 oldal).

Leadási határidő: legkésőbb a 13. oktatási hét vége.

Célszerűbb korábban feltölteni az előírt dokumentumokat a Moodle kurzusba, hogy az esetleges hiányosságok javítása is megtörténhessen a szorgalmi időszakban.

IV. Szükséges dokumentumok

Letölthetők a <https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/> oldalról.

■ Befogadó nyilatkozat

Ha nem a TMPK-val szerződött gyakorlóiskolában végzi a gyakorlatot, hanem a saját maga által választott intézmény(ek)ben, akkor a középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola) ebben a dokumentumban nyilatkozik a hallgató befogadásáról és a mentortanár biztosításáról.

A TMPK gyakorlóiskolaival nem kell ilyet kitölteni!

■ Hospitálást igazoló lap

Az órát tartó tanár aláírásával igazolja a jelenlétet.

■ Hospitálási napló

A hallgató dokumentálja megfigyeléseit. Formátuma nem kötött, de jellemző a két hasábos tördelés, *baloldalon* a tanórai történések leírásával, *jobboldalon* a saját megfigyelésekkel, értékelő jegyzetekkel.

■ Tanítási és vizsgatanítási terv

A hallgató tölti ki az iskolai mentortanártól kapott órarendi információk alapján, majd elküldi elektronikusan az egyetemi oktatójának. Az aláírt, eredeti példányt szintén az egyetemi oktatónak juttatja el mihamarabb, leadási határidő az első időpontot megelőző hét. Ha más - befogadó oktatási intézményben-, teljesíti a tanítási gyakorlatot, mint a vizsgatanítást, akkor külön "Tanítási és vizsgatanítási terv"-et töltsön ki mindkét helyszínhez!

"A vizsgatanítás időpontja" rész első oszlopában ("Javasolt") a Hallgató megjelölheti az általa vizsgatanításra javasolt órá(ka)t. Az "Egyeztetett" oszlopban az egyetemi oktató rögzítheti a vizsgatanítás kitűzött és egyeztetett időpontját.

"A tanóra ideje" oszlopba az óra kezdési és befejezési időpontját (óra: perc) kell írni (nem az óra sorszámát).

"Az óra témája" oszlopba az óra legfontosabb témaköreit is rögzítse!

Az "Osztály" és "Terem" adatok alapján egyértelműen meg lehessen találni az óra helyszínét!

■ A mentortanár értékelése

A teljes félévi munkát értékeli a mentortanár, nem csak a vizsgatanítást!

Az aláírt értékelést a hallgató juttatja el az egyetemi oktatójának, a többi eredeti dokumentummal együtt.

Ha adminisztratív, személyes vagy pedagógiai okok ezt indokolják, a mentortanár közvetlenül is eljuttathatja az egyetemi oktatójának postán vagy személyesen a szakmódszertani iskolai gyakorlat értékelését, legkésőbb az utolsó előtti oktatási héten.

■ **Önértékelés**

Minimum 2 oldal, nincs kötött formátum.

Néhány lehetséges téma: Hogyan értékeli a hallgató saját munkáját és saját fejlődését? Milyen célokat tűzött ki, ezek közül melyeket és mennyire sikerült elérnie? Milyen nehézségekbe ütközött, ezeket hogyan oldotta meg? Milyen további fejlődési irányokat tűz ki a gyakorlatot követően?

V. Portfólió tantárgy

A portfólió az Iskolai gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok válogatását, a dokumentumokhoz kapcsolódó reflexiókat és a hallgató összegző önreflexióját tartalmazza. Megjelennek benne az iskolai gyakorlatok során szerzett tapasztalatai, a fejlődési útja, valamint a szakmai fejlődés lehetőségei. A portfólió bemutatása és védeése a záróvizsga részét képezi.

A portfólió elemei:

- Bevezető: a hallgató bemutatkozása, pedagógiai hitvallása, a portfólió célja és felépítése.
- 2 hospitálási napló: az órák elemzése és értékelése – különösen abból a szempontból, hogy a megtekintett tanórák milyen hatást gyakoroltak a saját szemléletére, módszereire.
- 6 óravázlat: az óravázlatok feltöltése mellett a hallgató értékelje, hogy milyen fejlődést tapasztalt az iskolai gyakorlat során a tanórák tervezése, az alkalmazott módszerek, valamint a tanulók motiválása tekintetében.
- Az önállóan készített taneszközök, tananyagok, szemléltető anyagok közül válasszon ki kettőt a hallgató, és mutassa be azok céljait, felépítését és alkalmazásuk tapasztalatait.
- A hallgató ellenőrzési-értékelési tevékenységének tapasztalatai (a diagnosztikus, a formatív és a szummatív értékelés bemutatása), min. 2 oldal terjedelemben, példákkal alátámasztva. A hallgató mellékletként csatolhat dolgozat kérdéssorokat, feladatlapokat, tanulói dolgozatokat, órai feladatokat, házi feladatokat.
- A hallgatóról készített dokumentumok (pl. az egyetemi vezetőtanár és a szakmai gyakorlóhely mentortanár szöveges értékelése, a diákok visszajelzései).
- Összegző önreflexió a gyakorlati képzés során elért eredményekről és fejlesztendő területekről, legalább 2 oldal terjedelemben. A hallgató mutassa be az iskolai gyakorlatok során megélt fejlődési folyamatot, annak állomásait. Jelenjen meg az önreflexióban, hogy az iskolai gyakorlatokon végzett tevékenységek során milyen (pozitív és negatív) tapasztalatok hatottak fejlesztően a hallgatóra, hogyan építette be ezeket a szakoktatói szemléletébe, tevékenységébe, honnan hová jutott el (pl. az önreflexió, a módszerek alkalmazása, a foglalkozások tervezése, a diákokkal és kollégákkal való együttműködés terén), milyen területen és módon tervezi tevékenysége fejlesztését a jövőben.

A portfólió beadása:

A portfóliót fel kell tölteni a tantárgy Moodle kurzusába a 13. oktatási hét végéig.